

BELEIDSPPLAN 2006-2008 CULTUREEL CENTRUM 't OOG

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
RELATIE HANDTHEATER EN CULTUREEL CENTRUM 'T OOG	6
PILOT	7
DOELSTELLING	7
DOELGROEP	7
PROGRAMMERING	8
PUBLICITEIT	8
VERANTWOORDELIJKHEID	9
BEGELEIDING	9
VRIJWILLIGERS	9
THEATERPROGRAMMERING	10
AMATEURTHEATERSCHOOL VOOR DOVEN	14
OPEN PODIUM	19
FILMAVONDEN	23
ACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN DE DOVENCULTUUR	26
KINDERMIDDAGEN	30
INFORMATIE AAN HORENDEN	34
FACILITAIR BEDRIJF	37
BIJLAGE	40
COLOFON	45

VOORWOORD

Voor u ligt het beleidsplan voor de periode 2006 tot en met 2008 van Cultureel Centrum 't OOG, een landelijk centrum voor dovencultuur en podiumkunsten.

Cultureel Centrum 't OOG is gevestigd in het voormalige wijkgebouw van de Nederlands Hervormde Kerk aan de De Wittenkade in Amsterdam Westerpark. Dit gebouw was als laatste als sportschool in gebruik. Door de giften van de gemeente Amsterdam, het VSBfonds en het Fonds 1818, en de enorme inspanning van voornamelijk dove vakmensen, is dit voorheen duistere gebouw omgetoverd tot een creatieve en inspirerende ruimte. De kerk, nu een theaterzaal van 120 m², heeft vier prachtige boogspanten en een gemetselde boog bij de ingang. Aan de voorzijde schitteren rozetramen. De zaal heeft een speelveld van acht bij acht meter en een hydraulische tribune met een kleine honderd zitplaatsen.

Naast de zaal is een sfeervolle studio annex foyer van 80 m² en een cursus- annex vergaderruimte van 50 m². In het lichte kantoor is plaats voor zes medewerkers.

Op 11 september 2004 werd het centrum geopend door de Amsterdamse Wethouder voor Cultuur, Hannah Belliot. In haar toespraak zei ze:

Dit was ooit een kerk. Dat is nu weer een beetje te zien. Maar toen het Handtheater deze ruimte kon huren, was het als sportschool in gebruik geweest. Hoe ze eraan hebben durven beginnen, is mij nog steeds een raadsel. Maar wat hebben ze gelijk gehad. Wat is dit een fantastische plek geworden.

Ik ben er trots op dat ik vanuit mijn portefeuille Cultuur financieel heb kunnen bijspringen om deze verbouwing mogelijk te maken. Maar, ik zei het al, verbouwen is duur. En de enige manier voor het Handtheater om binnen de begroting te blijven, was om zo veel mogelijk zelf te doen. En dat hebben ze gedaan! Door hun ongelooflijke inzet is deze klus geklaard. Als volleerde bouwvakkers hebben ze gesloopt en opgebouwd.

En het resultaat mag er zijn!

INLEIDING

BELEIDSPLANINLEIDING

INLEIDING

RELATIE HANDTHEATER EN CULTUREEL CENTRUM 'T OOG

Handtheater is de enige theatergroep in Nederland die voorstellingen geeft in de Nederlandse Gebarentaal en het gesproken Nederlands. De meeste voorstellingen zijn tweetalig. Voorstellingen worden gegeven in eigen huis en in het reguliere theatercircuit van Nederland. Het publiek van Handtheater bestaat voor dertig procent uit doven en voor zeventig procent uit horenden. Het gezelschap is in 1990 opgericht en sinds 2001 bescheiden structureel gesubsidieerd.

Handtheater is het huisgezelschap van Cultureel Centrum 't OOG.

Voor Handtheater is het bestaan van Cultureel Centrum 't OOG om meerdere redenen essentieel.

- › Handtheater kan als theatergroep de dovensamenleving onvoldoende bedienen op cultureel gebied. Een aanbod van een of twee nieuwe voorstellingen per jaar is niet voldoende om aan de behoefte van de dovensamenleving te voldoen. Culturele nevenactiviteiten moeten in die behoefte voorzien.
- › De opleidingen voor de podiumkunsten zijn helaas voor doven niet toegankelijk. Dat betekent dat Handtheater moet zorgdragen voor een theateropleiding voor doven in eigen huis. Aan de overheid is voorgesteld om een dergelijke opleiding te subsidiëren. Helaas heeft de Raad voor Cultuur aangegeven geen prioriteit aan een theateropleiding voor doven te geven. Cultureel Centrum 't OOG kan in de behoefte aan educatie op het gebied van de podiumkunsten tegemoetkomen.
- › Cultureel Centrum 't OOG moet worden gezien als de voedingsbodem, de kweekvijver, de inspiratiebron voor Handtheater. Daar vinden jonge doven een podium waarop zij vrijelijk kunnen kennismaken met podiumkunsten in gebarentaal. Nieuw talent dat in het Handtheater van de toekomst letterlijk en figuurlijk een rol kan gaan spelen, kan zich in dit eigen huis ontwikkelen.

Femke Routs, een dove psychologe, onderstreepte in een brief aan de Tweede Kamer en de Amsterdamse gemeenteraad het belang van Handtheater en 't OOG als volgt:

Mijn naam is Femke en ik ben doof geboren. Door een samenloop van omstandigheden ben ik in staat geweest het regulier onderwijs te volgen (basisschool, VWO, WO) in plaats van het onderwijs aan doven. Ook zat ik op sportclubs met enkel horende mensen. Ik ben jarenlang de enige dove persoon geweest in een horende omgeving. Voor het oog leek ik volledig geïntegreerd. Maar dat ik deelnam betekende nog niet dat ik deel was van de horende maatschappij. Als dove heb ik namelijk maar zeer beperkt toegang tot de gesproken communicatie. Ik stond (en sta en met mij doven op hun manier) aan de zijlijn toe te kijken, om het plastisch uit te drukken. Opgroeien in de horende wereld zonder een dove achterban was voor mij eenzaam en deed mijn zelfbeeld geen goed. Immers overal was ik gehandicapt.

Ik kan u vertellen wat voor een verademing en een gevoel van thuiskomen het was om in de dovenwereld te zijn. Ik koos na mijn studie om meer de dovenwereld in te gaan; ik liep vast in de horende wereld. Het is zó belangrijk voor het geestelijk welzijn om deel te zijn van en toegang te hebben tot communicatie; het is een fundamentele voorwaarde voor menszijn.

Een grote plek in de dovenwereld neemt het Handtheater in, een theater voor, van en met doven en andere gebarentaalgebruikers. Voor het eerst van mijn leven kon ik iets volgen in het theater, kon ik lachen, ontroerd zijn of geboeid zijn. Het Handtheater biedt tevens vele doven een podium om zichzelf en hun creatieve talenten te uiten. Daarnaast heeft het Handtheater ook een belangrijke sociale functie in de dovenwereld; men heeft een plek om elkaar na een voorstelling te ontmoeten.

Tenslotte kan Cultureel Centrum 't OOG Handtheater ontlasten. 't OOG kan die nevenactiviteiten die Handtheater sinds jaar en dag vervult en die slechts zijdelings met het maken van theater van doen hebben, overnemen.

PILOT

Vanaf de opening van 't OOG op 11 september 2004 tot aan de zomer van 2005 zijn de activiteiten van het Cultureel Centrum proefgedraaid. Van alle onderdelen van de programmering zijn een of meerdere activiteiten uitgeprobeerd. In de tekst van dit beleidsplan zijn impressies van deze activiteiten opgenomen. Iedere activiteit in het kader van deze pilot is geëvalueerd.

Een deel van de activiteiten is financieel mogelijk gemaakt door een eenmalige subsidie van het Ministerie van OCW.

DOELSTELLING

De doelstelling van Cultureel Centrum 't OOG is:

- › programmeren van (buitenlandse) theatergroepen van doven
- › programmeren van visueel aantrekkelijke voorstellingen van horende gezelschappen
- › educatieve activiteiten verzorgen op het gebied van de podiumkunsten
- › educatieve activiteiten verzorgen op het gebied van de dovencultuur
- › de dovengemeenschap door laagdrempelige activiteiten enthousiasmeren voor de podiumkunsten. Zowel om naar voorstellingen te gaan als om zelf aan voorstellingen mee te doen
- › de dovengemeenschap (nationaal en internationaal) een 'cultureel thuis' bieden
- › faciliteiten bieden aan de dovengemeenschap, zoals gebruik van de zaal en de foyer voor het houden van congressen, vergaderingen en andere bijeenkomsten
- › informatie over dovencultuur, dovengemeenschap en gebarentaal bieden aan horenden
- › faciliteiten bieden aan groepen en organisaties in de buurt
- › faciliteiten bieden aan podiumkunstgezelschappen, zoals het gebruik van de zaal voor het houden van repetities en het geven van try-outs.

DOELGROEP

De doelgroepen van 't OOG zijn de dovengemeenschap, en (slecht)horenden die met de dovengemeenschap zijn verbonden of in de dovengemeenschap zijn geïnteresseerd.

PROGRAMMERING

Tot de programmering behoren:

- › voorstellingen van (buitenlandse) theatergroepen van doven
- › visueel aantrekkelijke voorstellingen van horende gezelschappen
- › cursussen en workshops op het gebied van de podiumkunsten (theater, dans, mime enz.)
- › Open Podium
- › vertoning van films waarin de dovencultuur, dovensamenleving en/of de gebarentaal een rol spelen
- › activiteiten op het gebied van de dovencultuur
- › kindermiddagen
- › informatieve bijeenkomsten voor horenden.

Daarnaast biedt Cultureel Centrum 't OOG faciliteiten aan personen, groepen en organisaties in de dovensamenleving, de buurt en aan andere podiumkunstgezelschappen.

Het streven is om ten minste twee activiteiten per week te organiseren.

PUBLICITEIT

De publiciteit voor de activiteiten van Cultureel Centrum 't OOG gaat voornamelijk per e-mail. 'Affiches' worden zo gemaakt, dat deze als bijlage bij een e-mail kunnen worden verstuurd.

Aan organisaties en instellingen, zoals dovenscholen, tolkenopleiding, welzijnsstichtingen enz. wordt gevraagd om de 'affiches' uit te printen en op te hangen. (Dove) mensen die geen e-mail hebben kunnen op die manier toch op de hoogte worden gesteld.

Er wordt een e-mail bestand opgebouwd. De e-mail adressen worden in verschillende categorieën onderverdeeld, bijvoorbeeld:

- › dove kinderen en hun ouders
- › (dove) leerkrachten in het dovenonderwijs
- › dovenorganisaties
- › dove volwassenen enz.

In 't OOG ligt een e-mail boek waarin bezoekers hun e-mail adres kunnen invullen of wijzigen.

Op de website wordt het programma van Cultureel Centrum 't OOG in de agenda opgenomen.

Verder vindt buurtgerichte publiciteit plaats, door gesprekken met andere culturele instellingen in de buurt en een open dag.

VERANTWOORDELIJKHEID

Cultureel Centrum 't OOG valt onder verantwoordelijkheid van Handtheater. 't OOG is dus vooralsnog geen eigen rechtspersoon.

BEGELEIDING

Voor ieder onderdeel van de programmering wordt een werkgroep ingesteld die voorstellen doet voor de programmering van het betreffende onderdeel en dat onderdeel begeleidt.

De werkgroep kindermiddagen bijvoorbeeld:

- › verzamelt ideeën voor de kindermiddagen
- › plant de data waarop er een activiteit is
- › houdt de planning in de gaten, zodat er op tijd post of e-mail wordt verstuurd
- › bereidt de activiteit voor
- › onderhoudt contact met de mensen die de activiteit doen
- › begeleidt de kinderen en hun ouders
- › zorgt ervoor dat de activiteit wordt verslagen, dat er foto's en video-opnames worden gemaakt.

VRIJWILLIGERS

Voor de verschillende activiteiten worden vrijwilligers gezocht. De voorkeur gaat uit naar dove vrijwilligers. In de tweede plaats komen horende vrijwilligers die gebarentaal beheersen in aanmerking.

Hierna volgt een beschrijving van de onderdelen van de programmering.

THEATERPROGRAMMING

BELEIDSPLAN THEATERPROGRAMMING

KORTE INHOUD

In 't OOG worden voorstellingen geprogrammeerd van (buitenlandse) theatergroepen van doven en van visueel aantrekkelijke voorstellingen van horende theatergroepen.

DOELSTELLING

De doelstelling van de theaterprogrammering is:

- › dove mensen kennis laten maken met voorstellingen van (buitenlandse) theatergroepen van doven
- › dove mensen visueel aantrekkelijke voorstellingen van horenden bieden
- › horende mensen in aanraking brengen met theater in een gebarentaal.

DOELGROEP

De doelgroep van de theaterprogrammering zijn dove kinderen, jongeren en volwassenen, en horenden die belangstelling hebben voor theater in een gebarentaal.

DAG, TIJD EN FREQUENTIE

Alle voorstellingen van Handtheater worden meerdere malen in eigen huis geprogrammeerd. Try-outs vinden in het eigen theater plaats.

Ten minste eenmaal per jaar wordt een buitenlandse theatergroep van doven geprogrammeerd.

Daarnaast worden voorstellingen van horende theatergroepen die visueel bijzonder aantrekkelijk zijn, in huis gehaald.

BEGELEIDING

Er wordt een werkgroep samengesteld die verantwoordelijk is voor de programmering. In deze werkgroep zitten in ieder geval Jean Couprie en John van Gelder, senior acteurs van Handtheater.

MOGELIJKE VOORSTELLINGEN

- › Alle try-outs van de theaterprojecten van Handtheater vinden in 't OOG plaats.
- › Van alle theaterprojecten van Handtheater worden meerdere voorstellingen in 't OOG gegeven.
- › Aan het International Visual Theatre uit Parijs is gevraagd om een voorstelling te komen geven (waarschijnlijk 2006).
- › Buitenlandse theatergroepen van doven wordt gevraagd om visueel materiaal van hun voorstellingen op te sturen. Enkele theatergroepen van doven in het buitenland worden bezocht.
- › Twee horende danseressen hebben zich – onafhankelijk van elkaar - tot 't OOG

gewend met de vraag of zij een dansvoorstelling kunnen geven voor een doof publiek. Beide danseressen hebben een choreografie gemaakt zonder muziek en willen graag weten wat dove mensen daarvan vinden.

VOORBEELD: VOORSTELLING VAN ROB FARMER

Op zaterdag 2 en zondag 3 oktober 2004 speelde de dove theatermaker Rob Farmer uit Australië zijn show in het nieuwe gebouw 't OOG. Beide keren was de zaal uitverkocht. Er werd veel gelachen. Rob Farmer heeft dan ook een gezicht van elastiek. En hij kan vliegensvlug van perspectief veranderen. Hij speelt de golfspeler die ingespannen tuurt naar de golfbal. En dan opeens is hij de golfbal zelf die met een van pijn verwrongen gezicht wacht op de klap die komen gaat. Van Amsterdam reisde Rob naar Spanje en Engeland om voorstellingen te geven. Daarna ging hij weer terug naar Cambodja, waar hij theaterworkshops geeft aan dove kinderen.

VOORBEELD: VAGINA VERHALEN

Op 23 april werd de laatste voorstelling van *Vagina Verhalen* in 't OOG gespeeld voor een uitverkochte zaal. Voor veel dove bezoekers en voor de actrices gaf het een extra dimensie dat de voorstelling in 'eigen huis' plaatsvond.

AMATEURTHEATERSCHOOL VOOR DOVEN

BELEIDSPLAN AMATEURTHEATERSCHOOL

KORTE INHOUD

De opleidingen voor de podiumkunsten zijn voor doven niet toegankelijk. Bovendien worden op die opleidingen niet de kennis en vaardigheden overgedragen die nodig zijn voor het theater maken in een gebarentaal.

In 't OOG wordt onder de noemer 'amateurtheaterschool voor doven' een educatief aanbod gedaan op het gebied van de podiumkunsten. Daarbij gaat het om een flexibel aanbod, in de vorm van modules, in de avonden, in de weekenden, op doordeweekse dagen en in de schoolvakanties. De amateurtheaterschool biedt een keuze uit modules als:

- acteren
- stemacteren
- mime
- poppenspel
- maskerspel
- jeugdtheater
- regie
- toneelschrijven
- theatertechniek
- productieleiding
- grime
- kostuumontwerp
- theatergeschiedenis
- decorbouw

- Afrikaanse dans
- moderne dans
- streetdance
- breakdance
- werelddans
- beweging
- showdans

- grammatica van de gebarentaal
- theatraal gebaren
- vertalen van Nederlands naar NGT
- vertalen van NGT naar Nederlands

- dovencultuur
- dovengeschiedenis

Vanuit 't OOG worden scholingsactiviteiten op het gebied van de podiumkunsten aangeboden aan de scholen voor doven.

DOELSTELLING

- › Doven in de gelegenheid stellen om zich te bekwamen in de podiumkunsten.
- › Horenden in de gelegenheid stellen om zich te bekwamen als stemacteur.

DOELGROEP

De doelgroep van de educatieve activiteiten op het gebied van de podiumkunsten zijn:

- › dove kinderen en jongeren (op de scholen voor doven)
- › dove volwassenen
- › horenden die zich willen bekwamen als stemacteur.

DAG, TIJD EN FREQUENTIE

Gestreefd wordt naar een flexibel en divers aanbod, dus zowel in de vakanties, in de avonden, overdag als in de weekenden.

BEGELEIDING

De begeleiding van de educatieve activiteiten op het gebied van de podiumkunsten wordt verzorgd vanuit Handtheater en uitgevoerd door mensen van Handtheater en deskundigen van buiten. Dat kunnen doven en horenden zijn uit binnen- en buitenland.

VOORBEELD: DANSCURSUS

Op initiatief van Roos Wattel, studente Culturele en Maatschappelijke Vorming en stagiaire bij Handtheater, is een danscursus georganiseerd in de maanden april, mei en juni van dit jaar.

De cursus vond plaats op de vrijdagavond van 20.00 tot 21.30 in de zaal van het Cultureel Centrum. De lessen werden gegeven door Daan Frumau (doof) en Lot Zwaal (horend).

De cursus had een tweeledig doel: een danscursus bieden aan dove jongeren en jong volwassenen, en het opleiden van Daan Frumau tot zelfstandig dansleraar. Daan is een veelbelovend danser en beginnend choreograaf. Lot is danstherapeute en danslerares met een grote staat van dienst. Zij heeft vooral aandacht besteed aan de didactiek: hoe bouw je een les op, hoe geef je een verantwoorde warming op, hoe leer je een groep danssequensen aan?

De lessen hebben geleid tot een presentatie van twintig minuten op het Open Podium, waarbij dans en gedichten in de Nederlandse Gebarentaal zijn gecombineerd.

John van Gelder heeft het maken van de gedichten begeleid.

De presentatie werd door een volle zaal met groot enthousiasme ontvangen.

VOORBEELD: SCHOLENPROJECT GUYOT, YO!

Guyot, yo! is een theaterproject voor de leerlingen van de Guyot School voor Voortgezet Speciaal Onderwijs aan Doven ter gelegenheid van de 250ste geboortedag van Henri Daniel Guyot, de oprichter van het instituut voor doven.

Guyot, yo! heeft plaatsgevonden op 12 en 13 oktober, en op 18, 19, 22 en 23 november 2004. Aan het project hebben een kleine honderd leerlingen meegedaan en veertig docenten.

De leerlingen hebben workshops gevolgd in drama, dans, theatraal gebaren, kleding, grime, vormgeving, fotografie, historie en dovencultuur. De meeste workshopbegeleiders waren doof. Drie van hen zijn afkomstig uit de Verenigde Staten en Frankrijk.

Op 23 november was de presentatie van het theaterproject in de Oosterpoort in Groningen voor een publiek van 450 mensen.

Na een voorprogramma van ruim een half uur, waarin leerlingen in groepjes de resultaten van de workshop 'voorprogramma' lieten zien, volgde een toneelstuk van ongeveer veertig minuten.

Het toneelstuk *Guyot, yo!* wordt gespeeld door zestien leerlingen en drie volwassen acteurs. Het toneelstuk gaat over een denkbeeldige ontmoeting tussen Henri Daniel Guyot en zijn dove tijdgenoot, Pierre Desloges, en de leerlingen. Heden en verleden spiegelen zich aan elkaar. In die ontmoeting ontdekken zij de overeenkomsten en de verschillen. De tekst is ontleend aan de geschriften van Henri Daniel Guyot en Pierre Desloges, en aan interviews met de leerlingen. In de voorstelling zijn tevens historische en actuele beelden verwerkt.

De workshops zijn door leerlingen en leerkrachten met groot enthousiasme ontvangen. Vooral de aanwezigheid van zoveel dove volwassenen in de school die allen een staat van dienst hebben op het gebied van de podiumkunsten werd door de leerlingen en de leerkrachten als heel positief ervaren. De gangen waren verlaten; alle leerlingen waren in de diverse lokalen geconcentreerd bezig.

De voorstelling *Guyot, yo!* en het voorprogramma werden door het publiek hogelijk gewaardeerd. Men was verbaasd over het professionele niveau van de veertig minuten durende voorstelling.

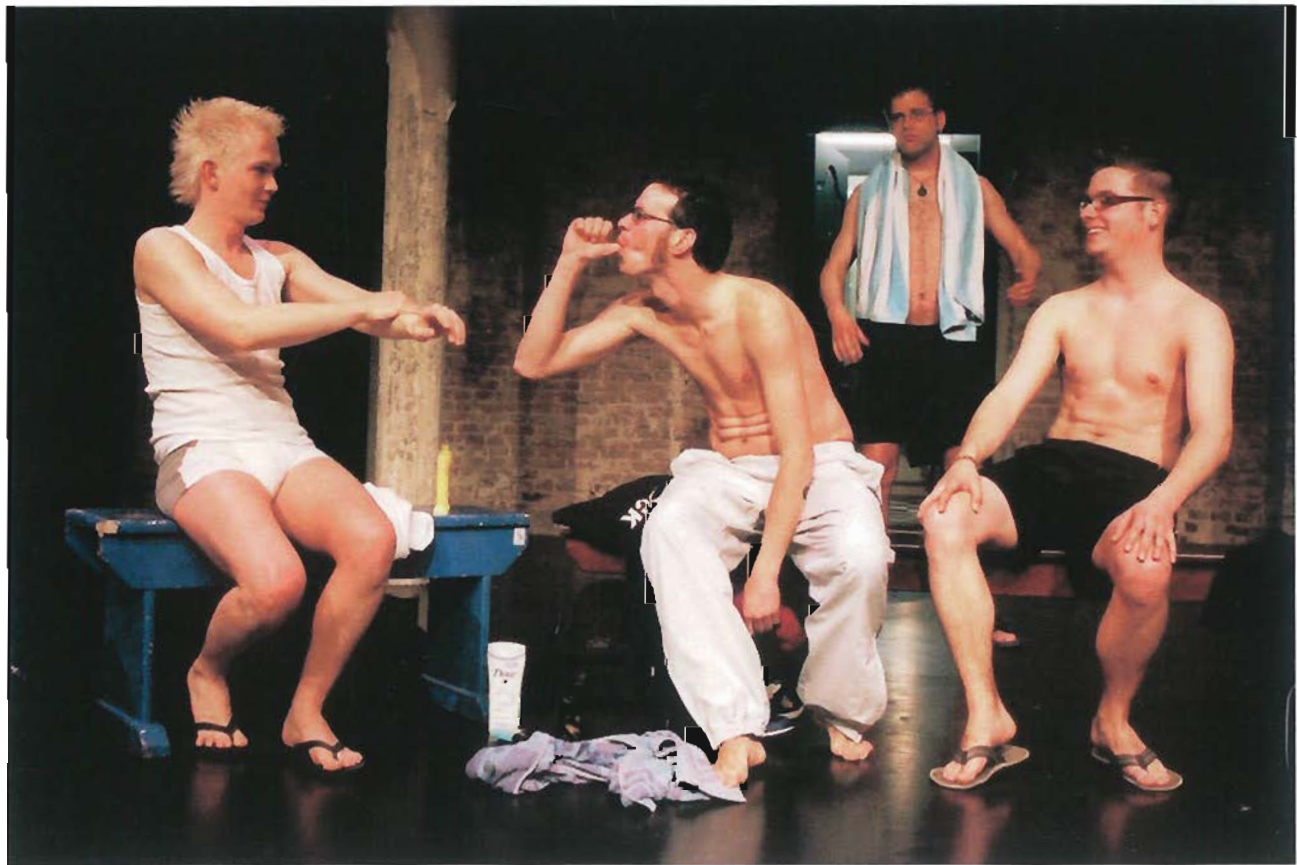
VOORBEELD: BUITENLANDSE GASTEN

Op maandag 21 februari kwamen Emanuelle Laborit, directrice van het International Visual Theatre (IVT) in Parijs, en Amélie Philippe, producente van het IVT, op bezoek bij Handtheater om te overleggen over toekomstige samenwerking.

Het was een inspirerend gesprek, waaruit bleek hoe belangrijk het is dat theatergroepen van doven over de hele wereld regelmatig met elkaar van gedachten wisselen. Afgesproken werd dat Levent Beskardes, acteur en regisseur van het IVT, enkele maanden in Nederland komt om les te geven aan de amateurtheaterschool voor doven.

OPEN PODIUM

BELEIDSPLAN OPEN PODIUM

KORTE INHOUD

Het Open Podium wil een vrijplaats zijn voor doven om korte presentaties te geven vanuit verschillende disciplines voor een publiek. De disciplines waaruit deelnemers kunnen kiezen zijn theater, poëzie en vertelkunst, dans, mime, clownerie, poppen- en maskerspel, en audiovisuele media.

Per keer vinden meerdere presentaties plaats van steeds andere deelnemers. Er wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke diversiteit per avond.

Er worden afleveringen van Open Podium geprogrammeerd met en zonder thema.

DOELSTELLING

De doelstelling van Open Podium is:

- › dove kinderen, jongeren en volwassenen kennis laten maken met verschillende disciplines, waaronder theater, poëzie en vertelkunst, dans, mime, clownerie, poppen- en maskerspel, en audiovisuele media
- › dove kinderen, jongeren en volwassenen podiumervaring laten opdoen en in de gelegenheid stellen zich te presenteren
- › een kweekvijver vormen voor doven die talenten hebben op het gebied van de podiumkunsten
- › het (dove) publiek een laagdrempelig aanbod doen op het gebied van de podiumkunsten.

DAG, TIJD EN FREQUENTIE

Het Open Podium wordt in het eerste jaar viermaal per jaar, eenmaal per kwartaal geprogrammeerd, op een zaterdag. De aanvangstijd is 20.15 uur. In de jaren daarna neemt de frequentie toe, van zesmaal per jaar naar achtmaal per jaar.

BEGELEIDING

De begeleiding van Open Podium is in handen van een werkgroep waarin vanuit Handtheater in ieder geval zitten John van Gelder, Jean Couprie en Mieke Julien.

Daarnaast worden deskundigen ingehuurd om de verschillende presentaties te begeleiden.

Iedere avond wordt geleid door een ceremoniemeester.

VOORBEELD: OPEN PODIUM PENISMONOLOGEN EN OPEN PODIUM DANS

Dit jaar hebben drie Open Podia plaatsgevonden. Het Open Podium Penismonologen (op 2 april en 7 mei) en het Open Podium Dans (op 11 juni).

Het Open Podium Penismonologen is het initiatief van een aantal jonge dove mannen als reactie op de voorstelling *Vagina Verhalen* van Handtheater. Van heinde en verre kwamen mensen op dit prikkelende onderwerp af. De zaal was afgeladen. We telden

minstens twintig mensen uit Groningen, tien uit Rotterdam, vijftien uit Den Haag en omstreken, maar ook uit bijvoorbeeld Castricum, Eindhoven, Den Bosch en Zwolle. Zestig procent van het publiek – leerde een snelle telling – was afkomstig van buiten Amsterdam. Er waren opvallend veel jongeren. De avond was geanimeerd. Er werd gelachen om de komische presentatie van Jean Couprie en John van Gelder die – als mansgrote edele delen – de onderdelen van het Open Podium aan elkaar gebaarden. Er waren serieuze bijdragen, zoals de dans van Daan Frumau *Tussen man en vrouw*, komische bijdragen met een serieuze ondertoon zoals *De Kleedkamer* waarin zes jonge mannen na afloop van een voetbalwedstrijd tegen elkaar op pochen met een onverwachte afloop, en twee korte animatiefilmpjes van Tim de Graaf. De avond werd besloten met een discussie van het publiek aan de hand van stellingen. De reactie was eenduidig: eindelijk weer eens een echte 'dove' avond.

Op het Open Podium Dans hebben de cursisten van de danscursus een presentatie gehouden van twintig minuten. In de choreografie waren ook gedichten van de cursisten verwerkt. Dans en gebaren liepen in elkaar over. Verder werd er een videoband vertoond van een project van het Tropenmuseum, een experiment waarbij getracht is om dans en muziek uit verschillende werelddelen te vertalen in gebarentaal. John van Gelder gaf een impressie van de Turkse Derwisj dansers, terwijl Giselle Meyer Indiase dans in gebarentaal uitdrukte en Mindy Brown Indonesische dans en muziek uit haar handen liet komen.

Fragmenten over dans en muziek uit de Amerikaanse speelfilm *Children of a Lesser God*, waarin naast William Hurt de dove Oscarwinnares Marlee Matlin te zien is, fungeerden als aanzwengeling van de discussie met het publiek over dans en muziek.

Ook deze keer was het Open Podium uitverkocht en was zeker de helft van het publiek niet uit Amsterdam afkomstig.

FILMAVONDEN

BELEIDSPLANFILMAVONDEN

INLEIDING

Van 10 tot en met 13 april 2003 vond in Het Ketelhuis op het Westergasfabriekterrein in Amsterdam een uniek filmfestival plaats, *Deaf in the Picture*. Op het festival werden vijftig speelfilms, documentaires en korte films van en over doven vertoond. Het festival werd bezocht door zo'n 1500 bezoekers, waaronder tientallen buitenlandse dove film- en televisiemakers. *Deaf in the Picture* was het resultaat van de samenwerking tussen Handtheater en bioscoop Het Ketelhuis, normaal gesproken gespecialiseerd in Nederlandse film en televisie.

Alle filmvoorstellingen waren met behulp van lichtkrantondertiteling, tolken Nederlandse Gebarentaal en ringleiding toegankelijk voor zowel horenden, slechthorenden als doven.

Het festival werd geopend door Wethouder voor Cultuur van de stad Amsterdam Hannah Belliot.

Voor verdere informatie over dit unieke festival verwijzen we naar de website www.deafinthepicture.nl. Op deze website is onder andere informatie te vinden over de vertoonde films en een uitvoerig verslag van de discussie tussen filmmakers.

KORTE INHOUD

Het festival *Deaf in the Picture* was een succes dat vroeg om een vervolg, in de vorm van maandelijkse filmavonden. Op de filmavonden worden films vertoond waarin de dovencultuur, dovengemeenschap en/of de gebarentaal een rol spelen, gevolgd door een discussie.

DOELSTELLING

De doelstelling van de filmavonden is: dove mensen in de gelegenheid stellen zich een mening te vormen over de wijze waarop doofheid, de dovengemeenschap, de dovencultuur en/of de gebarentaal in beeld worden gebracht.

DOELGROEP

De doelgroep van de filmavonden zijn dove jongeren en volwassenen, en horenden die bij de dovengemeenschap zijn betrokken of daarin geïnteresseerd zijn.

DAG, TIJD EN FREQUENTIE

De filmavonden vinden eenmaal per maand plaats en beginnen om 20.30 uur.

BEGELEIDING

De begeleiding van de filmavonden valt onder een werkgroep die in ieder geval bestaat uit Jean Couprie en Dick Kerkhoven. Voor de programmering wordt advies gevraagd aan Alex de Ronde, directeur van Bioscoop Het Ketelhuis.

VOORBEELDEN

Inmiddels zijn twee films vertoond, *King Kong* in de Nederlandse Gebarentaal, en *Love is never silent*, een Amerikaanse speelfilm over de relatie tussen dove ouders en hun horende kinderen.

ACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN DE DOVENCULTUUR

BELEIDSPLANDOVENCULTUUR

KORTE INHOUD

Een toenemend aantal dove mensen volgt een HBO opleiding of een universitaire studie. Sommigen schrijven scripties over en doen onderzoek naar doofheid, dovenonderwijs, gebarentaal, dovengemeenschap of dovencultuur. Een aantal van hen heeft kenbaar gemaakt de resultaten van hun studie en/of onderzoek aan de dovengemeenschap te willen presenteren in Cultureel Centrum 't OOG.

Daarnaast is er een toenemend aantal dove Nederlanders dat gedurende een bepaalde tijd elders in de wereld actief is in de dovengemeenschap aldaar en over hun ervaringen en impressies wil vertellen.

DOELSTELLING

De doelstelling van de activiteiten op het gebied van dovencultuur is:

- › kennis van dove wetenschappers, onderzoekers en schrijvers overdragen aan de dovengemeenschap, in de eigen taal
- › discussie op gang brengen over die bevindingen
- › andere dovenculturen zichtbaar maken
- › andere gebarentalen zichtbaar maken
- › stimuleren van een mondiale beleving van de dovengemeenschap.

DOELGROEP

De doelgroep van de avonden met lezingen zijn dove (jong) volwassenen en horenden die bij de dovengemeenschap betrokken zijn of daarin zijn geïnteresseerd.

DAG, TIJD EN FREQUENTIE

De activiteiten op het gebied van de dovencultuur worden eenmaal per kwartaal geprogrammeerd.

BEGELEIDING

De begeleiding van de activiteiten is in handen van een werkgroepje waarin in ieder geval namens Handtheater Mieke Julien en Dick Kerkhoven zitting hebben.

Verder worden voor de werkgroep enkele doven die een HBO-opleiding of universitaire opleiding hebben afgerond, benaderd.

VOORBEELDEN

Op 15 april van dit jaar hield de dove orthopedage Corry Tijsseling een lezing over haar doctoraalscriptie *Van Deafheid naar Deafhood*, over het belang van gebarentaal voor dove kinderen. Na de interessante lezing volgde een levendige discussie.

Op 4 juni hield René Fabert een lezing over zijn boek *Bevrijd uit de ballon*, het relaas van zijn jeugd op een internaat voor doven.

Ook nu weer nam het publiek met belangstelling kennis van zijn verhaal en werd de lezing gevolgd door een geanimeerde discussie.

KINDERMIDDAGEN

BELEIDSPLAN KINDERMIDDAGEN

KORTE INHOUD

Op de kindermiddagen krijgen de kinderen een voorstelling aangeboden, bijvoorbeeld een toneel-, mime-, dans-, acrobatiek-, goochel- of filmvoorstelling.

Na de voorstelling is er een activiteit, die te maken heeft met de voorstelling. Dat kan een spel zijn, een workshop, tekenen of schilderen enz.

DOELSTELLING

De doelstelling van de kindermiddagen is meervoudig:

- › dove kinderen op speelse wijze in aanraking brengen met de podiumkunsten
- › dove kinderen creatief bezig laten zijn
- › dove kinderen kennis laten nemen van dovencultuur
- › dove kinderen in contact brengen met dove volwassenen.

DOELGROEP

De doelgroep van de kindermiddagen bestaat in de eerste plaats uit dove kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar.

Daarnaast zijn horende broertjes en zusjes, vriendjes en vriendinnetjes welkom.

DAG, TIJD EN FREQUENTIE

De kindermiddagen vinden eenmaal per maand plaats, wisselend op de woensdag- en zondagmiddag, van 14.00 tot 16.00 uur. We gaan uit van een voorstelling van 30 tot 45 minuten, een korte pauze en tenslotte een activiteit van maximaal 45 minuten.

BEGELEIDING

Voor de kindermiddagen is een werkgroep gevormd, bestaande uit jonge dove mensen, ouders van dove kinderen of kinderen van dove ouders, en namens Handtheater Tonny van Kleinwee en Mieke Julien.

VOORBEELDEN

Inmiddels hebben vijf kindermiddagen plaatsgevonden.

Op zondag 24 oktober kwamen zestien kinderen, doof en horend, met hun ouders naar Theater 't OOG. In de zaal wachtte Anna Jurasova, een dove actrice uit Tsjechië hen op.

Op het podium een grote rode ton en een schoolbord.

Anna liet de kinderen een puzzel in elkaar zetten en stukje voor stukje verscheen een rode tas. Precies zo'n tas als Anna om haar schouder had hangen. En in die tas zat een boek met kleurige platen. Anna vertelde het verhaal aan de hand van de platen in het boek. Over Roodkapje en de wolf, over oma en de jager. Daarna speelden de kinderen

delen uit het verhaal na. Ze waren de vlinders die van bloem tot bloem vlogen, de wolven die achter de rug van Roodkapje haar mandje probeerden te stelen. Ze vormden in de kring het huis, terwijl de Wolf achter oma aan rende en haar probeerde te pakken. Ook een paar vaders deden mee, een paar moeders en zelfs een oma. Anderhalf uur waren de kinderen aan het spelen, met Anna Jurasova en met John van Gelder die haar assisteerde. Na afloop kleurden de kinderen een plaat van Roodkapje en keken naar de cd-rom die Anna van het verhaal heeft gemaakt.

Op 16 maart gaven John van Gelder en Jean Couprie de workshop *Spelen met hoeden*. Op het podium stond een kapstok waaraan de meest uiteenlopende hoeden hingen. Verder een rij papieren tassen, met in iedere tas een hoed. Een dameshoedje, brandweerhelm, politiepet, badmuts of alpinopet enz. Kinderen werden in viertallen uitgenodigd om een tasje te kiezen – zonder erin te kijken – en de hoed uit het tasje op te zetten. Met de hoeden als uitgangspunt maakten ze onder bezielende leiding van Jean en John een kort toneelstukje. De kleintjes kwamen vaak niet verder dan met grote ogen op het podium staan, maar ook dat kan als een eerste belangrijke stap gezien worden, namelijk voor een publiek staan!

Na afloop maakten de kinderen een hoed van verschillende kleuren papier.

Op 17 april werd de beroemde kinderfilm zonder woorden *De Rode Ballon* vertoond waarna kinderen een spel deden met rode ballonnen die totaal onverwacht uit de nok van de kerk kwamen zweven. Ook werd naar aanleiding van het onderwerp van de film gepraat over vriendschap en plagen.

Op 11 mei leerde de dove goochelaar Auke Kuitert de kinderen eenvoudige goocheltrucs en hoe ze deze op overtuigende wijze voor een publiek konden brengen. Als attribuut daarvoor maakte hij met de kinderen een goochelstokje.

Op 19 juni gaf Orissa Oldenburger een dansles waarna de kinderen een korte voorstelling voor de ouders gaven. Orissa is op dit moment werkzaam als tolk NGT, maar heeft hiervoor acht jaar als danseres en actrice gewerkt.

Alle kindermiddagen worden goed bezocht. Ouders en kinderen zijn uit verschillende delen van het land afkomstig. Iedere middag wordt door Jean Couprie en John van Gelder ingeleid waarbij zij kinderen op speelse wijze leren hoe je je in een theater hoort te gedragen, zoals niet zomaar opstaan om een plas te gaan doen, niet zomaar het podium op lopen als iemand een voorstelling aan het geven is, geen drinken mee de zaal in nemen, geen kauwgum onder de stoelen plakken enz. Kinderen moeten iedere keer weer lachen om de komische wijze waarop ze de regels illustreren.

Een ander steeds weerkerend element is de introductie van de dove performers.

Steevast vragen John en Jean aan degene die optreedt: Ben je horend? Nee, is dan het antwoord: ik ben doof! Ik ook, gebaren John en Jean enthousiast. Zijn je ouders doof, is dan de volgende vraag. En je broers en zussen? Wat voor werk doe je?

Dit vraag- en antwoordspel is zo belangrijk, omdat veel dove kinderen denken dat de doofheid verdwijnt als ze volwassen worden. Dat komt omdat dove kinderen vaak in een horend gezin opgroeien en vaak alleen dove leeftijdsgenootjes kennen..Door het doof zijn van de dove volwassenen te benadrukken, worden ze in staat gesteld zich met hen te identificeren.

INFORMATIE AAN HORENDEN

BELEIDSPLANINFORMATIE

KORTE INHOUD

Handtheater worden vaak benaderd door horende mensen die informatie willen hebben over doofheid, de dovensgemeenschap, dovenscultuur en gebarentaal. Vaak worden deze mensen doorverwezen naar instellingen en organisaties die op een van de terreinen gespecialiseerd zijn. Mensen met vragen over de grammatica of het lexicon van de Nederlandse Gebarentaal worden bijvoorbeeld doorverwezen naar het Nederlands Gebarencentrum dat een grote expertise op dit gebied heeft opgebouwd. Willen mensen een gebarencursus volgen, dan kunnen ze zich beter wenden tot een van de welzijnsstichting voor doven in het land.

Liggen de vragen op het gebied van de podiumkunsten in gebarentaal, dan zijn de vragenstellers bij Handtheater aan het goede adres.

DOELSTELLING

De doelstelling van de informatiebijeenkomsten voor of informatieve gesprekken met horenden is: horende mensen informeren over de dovenscultuur in het algemeen en de podiumkunsten in gebarentaal in het bijzonder

DOELGROEP

De doelgroep bestaat uit horende kinderen, jongeren en volwassenen die vragen hebben over de dovenscultuur en/of de podiumkunsten in gebarentaal.

DAG, TIJD EN FREQUENTIE

Informatiebijeenkomsten of informatieve gesprekken vinden op aanvraag plaats.

VOORBEELD: PODIUMROUTE WESTERPARK

Op 12 december 2004 vond de podiumroute in stadsdeel Westerpark plaats. Aan Handtheater werd gevraagd om een aanbod te doen voor belangstellenden uit de buurt. Gekozen werd voor een lezing over gebarentaal en de vertoning van de videoverfilming van de bekende kinderboeken *Rupsje Nooitgenoeg* en *Kikker is verliefd* in de Nederlandse Gebarentaal. Na afloop stelden de bezoekers vragen. Onder hen was een scholiere (zesde klas VWO) die graag danseres wil worden en op dat moment bezig was met een dansvoorstelling zonder muziek die ze graag aan een dove jongeren zou willen laten zien. Met haar zijn afspraken gemaakt voor een voorstelling na de zomervakantie.

VOORBEELD: BEZOEK DUITSE STUDENTEN

Op 1 juni bezochten Duitse studenten van de tolkenopleiding 't OOG in het kader van een oriëntatie op dovencultuur in Nederland. Zij kregen een compilatie te zien van *De man, de stad en het boek*, een videoregistratie van een toneelvoorstelling en de kinderfilms *Rupsje Nooitgenoeg* en *Kikker is verliefd*. De dove acteur John van Gelder vertelde over Handtheater en Cultureel Centrum 't OOG.

VOORBEELD: BEZOEK OUDERS DOVE KINDEREN

Op 7 juni bezochten ouders van dove kinderen die een gebarencursus volgen met hun dove docente het Cultureel Centrum. Zij konden allerlei materialen inzien, kregen videofragmenten gepresenteerd en konden vragen stellen. Het bezoek maakte veel indruk op hen.

'T OOG ALS FACILITAIR BEDRIJF

BELEIDSPLANFACILITAIR BEDRIJF

KORTE INHOUD

Regelmatig wordt 't OOG benaderd met de vraag of het mogelijk is gebruik te maken van de ruimte. Daarbij gaat het met name om het gebruik van de theaterzaal en de foyer, voor culturele bijeenkomsten, congressen, presentaties, repetities, try-outs enz. Handtheater waakt ervoor dat 't OOG uitsluitend letterlijk en figuurlijk wordt geëxploiteerd, maar acht het contact met andere instellingen in de dovengemeenschap, buurtinstellingen en andere theatergezelschappen ook van belang vanwege de mogelijkheid van wederzijdse verrijking.

DOELSTELLING

De doelstelling is het bieden van ruimte en faciliteiten.

DOELGROEP

De doelgroep is driedelig:

- › personen, instellingen en organisaties uit de dovengemeenschap
- › personen instellingen en organisatie uit de buurt, stadsdeel Westerpark
- › gezelschappen op het gebied van de podiumkunsten.

VOORBEELDEN UIT DE DOVENGEMEENSCHAP

Op 20 december 2004 presenteerde de Koninklijke Effatha Guyot Groep (KEGG) op feestelijke wijze een nieuwe website voor dove jongeren *Weet Al* geheten.

Op 12 april 2005 kwam de Zorggroep van KEGG bijeen voor de jaarlijkse vergadering. Cultureel Centrum 't OOG verzorgde de theatertechniek en de catering. Handtheater vertoonde de DVD *De man, de stad en het boek*.

Op 12 juni hield filmer Cees Samsom de première van zijn film *Onderweg door het landschap van mijn vader*.

Op 18 juni kwamen voor het eerst dove docenten en werknemers uit de zorg bijeen om te komen tot de oprichting van een vakvereniging.

VOORBEELD UIT DE BUURT

Op 21 mei hield de Ethiopische gemeenschap een culturele avond met zang en dans in 't OOG. Deze avond was een initiatief van de eigenares van het Ethiopische restaurant Queen of Sheba dat vlak bij 't OOG is gesitueerd.

VOORBEELD THEATERGEZELSCHAP

Het theatergezelschap Don't hit mama maakte gebruik van de theaterzaal voor repetities en een try-out.

OVERZICHT PILOTACTIVITEITEN MET BEZOEKERSAANTALLEN.

CULTUREEL CENTRUM 't OOG

Datum	Activiteiten in het kader van de pilot	Bezoekers	Cursisten
2004			
September			
11	Opening 't OOG door Hannah Belliot, Wethouder voor Cultuur van Amsterdam	203	
Oktober			
2	<i>Rob Roy Show</i> , voorstelling van de Australier Rob Farmer	92	
3	<i>Rob Roy Show</i> , voorstelling van de Australier Rob Farmer	93	
12	<i>Guyot, yo!</i> Scholenproject, workshops		130
13	<i>Guyot, yo!</i> Scholenproject, workshops		130
24	Voorstelling en workshop <i>Roodkapje</i> van Anna Jurasova uit Tsjechie	42	
November			
12	King Kong	29	
18	<i>Guyot, yo!</i> Scholenproject, workshops		130
19	<i>Guyot, yo!</i> Scholenproject, workshops		130

22	Guyot, yo! Scholenproject, workshops	130
23	Guyot, yo! Scholenproject, voorstelling	450
27	Poezieavond	56
December		
1	Presentatie DVD <i>Rupsje Nooitgevoeg</i> en cd-rom 's <i>Nachts in mijn dromen</i>	83
12	Podiumroute Westerpark	23
20	Koninklijke Effatha Guyot Groep, presentatie van de website <i>Weet Al</i>	73
2005		
Februari		
21	Bezoek van Emanuelle Laborit, directeur van het international Visual Theatre uit Parijs	2
Maart		
12	Presentatie Indiaas dovenonderwijs	15
16	Kindermiddag <i>Spelen met Hoeden</i>	36
April		
2	Open Podium <i>Penismonologen</i>	107
8	Danscursus	8
12	Koninklijke Effatha Guyot Groep Zorg	67

15	Lezing <i>Van Deafheid naar Deafhood</i>	34	
17	Kindermiddag, filmvertoning <i>De Rode Balloon</i>	28	
22	Danscursus	8	
23	Voorstelling <i>Vagina Verhalen</i>	97	
29	Danscursus	8	
Mei			
6	Danscursus	8	
7	Open Podium <i>Penismonologen</i>	73	
11	Kindermiddag, voorstelling en workshop van de dove goochelaar Auke Kuitert	54	
13	Danscursus	8	
20	Danscursus	8	
21	Culturele bijeenkomst van de Ethiopisch Gemeenschap Queen of Sheba, Westerpark	46	
27	Danscursus	8	
28	<i>Dutch Deaf Comedians</i> , begeleiding Doug Alker, Engeland	6	
29	<i>Dutch Deaf Comedians</i> , begeleiding Doug Alker, Engeland	6	
Juni			
1	Bezoek Duitse studenten van de tolkopleiding	21	
3	Danscursus	8	

4	Lezing <i>Bevrijd uit de Ballon</i>	16
7	Bezoek van cursisten gebarencursus, ouders van dove kinderen	16
11	Danscursus	8
11	Open Podium <i>Dans</i>	63
12	Premiere van de documentaire <i>Onderweg door het landschap van mijn vader</i>	91
19	Kindermiddag, dansworkshop	23
18	Minisymposium dove leerkrachten in het onderwijs	20
24	Filmvertoning <i>Love is never silent</i>	24
25	Try-out voorstelling van theatergroep <i>Don't Hit Mama</i>	45
	45 activiteiten	734
	Totaal aantal bezoekers/cursisten	2756
	Gemiddeld aantal bezoekers/cursisten per activiteit	60

COLOFON

Tekst Mieke Julien

Vormgeving Ellen Lennartz, VOOR DE VORM

Fotografie Syll Schaap

HANDTHEATER

p/a Cultureel Centrum 't OOG

De Wittenkade 63

1052 AD Amsterdam

T 020 412 38 21

TT 020 689 56 57

F 020 689 56 57

E info@handtheater.nl

[www. handtheater.nl](http://www.handtheater.nl)